

BUGU

Dil ve Eğitim Dergisi

BUGU
Journal of Language and Education
4/4, 482-493

TÜRKİYE

www.bugudergisi.com

E-ISSN: 2717-8137

Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 22.11.2023

Makale Kabul Tarihi: 11.12.2023

Macun, B. ve Ömeroğlu, E. (2023). Karakter eğitimi yetkinlik inancı skalası'nın (keyis) okul öncesi öğretmenleri için geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 4(4), 482-493. <http://dx.doi.org/10.46321/bugu.144>

KARAKTER EĞİTİMİ YETKİNLİK İNANCI SKALASI'NIN (KEYİS) OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİ İÇİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI*

Arş. Gör. Bilal MACUN

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi bilalmacun@gmail.com ORCID

Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU

Gazi Üniversitesi omeroglu@gazi.edu.tr ORCID

Öz

Karakter eğitimi konusunda öğretmenlerin rolü büyük önem taşımaktadır. Çünkü diğer eğitim-öğretim çalışmalarında olduğu gibi karakter eğitimini de öğretmenler gerçekleştirmektedir. Erken çocukluk eğitimi döneminde karakter eğitimi verecek olan okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimine yönelik yetkinlikleri ve bu yetkinliklere yönelik inançlarını belirleyerek geçerli ve güvenilir ölçümler sağlayan ölçek geliştirmek ve literatüre kazandırmak bu çalışmanın amacını ortaya koymaktadır. Çalışmanın örnekleminin belirlenmesinde %95 güven aralığında örneklem hesabı yapılarak çalışmaya en az 233 okul öncesi öğretmenine ulaşılması amaçlanmış ve çalışmada 313 okul öncesi öğretmenine ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında kullanılan ölçme aracının yapı geçerliğini belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçek okul öncesi öğretmenlerine uyarlanmış formu 21 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin iki faktörlü yapısına ait yapı geçerliliği ve uyum iyiliği indekslerini tespit edebilmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Önerilen modifikasyonlar yapılmadan önce elde edilen uyum indeksleri şöyledir: [CMIN/DF=2.014 (p=.000); GFI= 0.900; RMSEA=0.057; SRMR= 0.0554; CFI= 0.881] şeklinde elde edilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayıları incelendiğinde Kişisel Öğretim Yeterliliği (KÖY) için .796; Genel Öğretim Yeterliliği (GÖY) için .723 ve ölçek geneli için .832 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre ölçeğin hem faktörler düzeyinde hem de genel olarak güvenilir ölçümler sağlayan bir ölçek olduğu söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Karakter, yetkinlik, okul öncesi öğretmeni, geçerlik, güvenilirlik.

* Bu çalışma, 24-26 Kasım 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen VII. Okul Öncesi Eğitim Kongresi'nde sunulan sözlü bildirinin eklemeler yapılarak gözden geçirilmiş hâlidir.

VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF CHARACTER EDUCATION EFFICACY BELIEF INSTRUMENT (CEEBI) FOR PRESCHOOL TEACHERS'

Abstract

The role of teachers is of great importance in character education. Because, like other educational activities, character education is carried out by teachers. The aim of this study is to develop a scale that provides valid and reliable measurements by determining the character education competencies of preschool teachers who will provide character education in the early childhood education period and their beliefs about these competencies, and to introduce it into the literature. In determining the sample of the study, it aimed to reach at least 233 preschool teachers by calculating the sample within the 95% confidence interval and 313 preschool teachers were reached in the study. Confirmatory factor analysis was performed to determine the construct validity of the measurement tool used within the scope of the study. The form of the scale adapted to preschool teachers consists of 21 items and two subscales. Confirmatory factor analysis (CFA) was conducted to determine the construct validity and goodness of fit indices of the two-factor structure of the scale. Before applying the suggested modification, the obtained fit indices are [CMIN/DF=2.014 ($p=,000$); GFI= 0.900; RMSEA=0.057; SRMR= 0.0554; CFI= 0.881]. Cronbach Alpha coefficients have been determined .796 for Personal Teaching Efficacy (PTE), .723 for General Teaching Efficacy (GTQ), and .832 for the total scale. According to these results, it can be said that the scale is a scale that provides reliable measurements at both the factor level and in general.

Keywords: Character, efficacy, preschool teacher, validity, reliability.

Ø. Giriş

Karakter kavramı, “ahlaklı bir şekilde davranmaya yatkınlık ve bu anlamdaki kişisel becerileri etkileyen psikolojik özellikler bütünü” (Berkowitz, 2002) şeklinde ele alınırken başka bir tanımda karakterden “genelleme yoluyla bir insanın, bir kişinin, davranış, alışkanlık, güç ve beceriler, değer ve düşünce tarzı türünden temel öğelerden meydana gelen özelliklerinin, onu başka insanlardan farklılaştıran bütünü” olarak bahsedilmektedir (Cevizci, 2017). Lickona'ya göre (1993) iyi karakter, “iyiyi bilmek, iyiyi istemek ve iyiyi yapmayı” içermektedir. Karakter gelişimi için çocukluk ve ergenlik önemli evreler olarak görülmektedir (Higgins vd., 2005). Aile, okul, akranlar, toplum, medya ve din gibi birçok faktör çocukların karakter kazanma sürecinde önemli rol oynamaktadır (Balat, 2012). Karakter eğitimi ahlaklı ve değer yargılarını gözetten bir toplum oluşturmak için gereklidir. Öğrencilerin ve personelin değerlere karşı sorumlu hâle gelmeleri bireylere verilen karakter eğitimi ile mümkün olabilmektedir (Ata, 2020).

Karakter eğitiminde iyi bir birey yetiştirebilmek için arzu edilen niteliklerin veya özelliklerin bilinçli olarak bireye kazandırılması amaçlanır (Hoge, 2002). Sadakat, azim, dürüstlük, vatandaşlık erdemleri, cesaret, özen, sorumluluk, saygı, adalet ve güvenilirlik gibi tüm değerleri içeren (Josephson, 2014) ve bu değerleri modelleme ve öğretme üzerine odaklanan (Sunal ve Haas, 2003) ahlaki özellikleri ve karakter davranışlarını geliştirmek için planlanmış etkinlikler ve deneyimler olarak tanımlanabilir (Johnson, 2006). Karakter eğitimi ile çocuklara; sosyo-ahlaki akıl yürütme, prososyal davranış ve tutumlar, problem çözme yetenekleri, riskli davranışlar hakkında bilgi ve tutumlar (uyuşturucu kullanımı, saldırganlık, şiddet, cinsiyet gibi), duygusal yeterlilik, akademik başarı, okula bağlılık, karakter bilgisi, genel davranış, kişisel ahlak, ilişkiler, iletişimsel yeterlilik ve öğretmenlere yönelik tutumlar

kazandırılabilir (Berkowitz ve Bier, 2005). Karakter eğitimi öğrencilerin akademik kazanımları üzerinde de olumlu etkilere sahiptir (Flay vd., 2001; Kiger 2000; Twemlow vd., 2001).

Karakter eğitimi konusunda öğretmenlerin rolü büyük önem taşımaktadır. Çünkü diğer eğitim-öğretim çalışmalarında olduğu gibi karakter eğitimini de öğretmenler gerçekleştirmektedir. Öğretmenlerin etik değere sahip olması, etik değerlere karşı hassasiyet sahibi olması ve bu değerleri davranışlarına yansıtması ve öğretmenlerin karakter özellikleri okul öncesi dönemden itibaren bireylerin sağlıklı bir karakter gelişimi göstermesinde önem taşımaktadır. Çocuklar bu dönemde öğretmenlerini rol model almaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin değerleri çocuklara kazandırma konusunda yetkin ve yeterli olması, verilecek olan karakter eğitiminin kalitesini ve kalıcılığını da etkileyebilmektedir. Ancak alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin konu ile ilgili yetkinlikleri göz ardı edilmiştir. Öğretmenlerin, çocukların karakterlerini etkileyebilme yeteneğine inanması, sınıf ortamı dışından gelebilecek olan olumsuz etkilerle baş edebilme yeteneğine sahip olması karakter eğitiminin etkili olmasında önem taşımaktadır (Milson ve Ekşi, 2003).

Öğretmen yetkinliği son yıllarda, öğretmenlerin sınıf yönetimi ve öğretim alanındaki algılarını anlama da önemli bir değişken olarak ifade edilmektedir. Çocukları geliştirmeyi hedefleyen öğrenme ortamının hazırlanmasında öğretmenlerin yetkinlikleri ve yeteneklerinin beklentisi önemli bir rol oynamaktadır (Atıcı, 2001). Öğretmen yetkinliği; öğretmenlerin kendi yeteneklerine ve eğitimde istedikleri sonuca ulaşma potansiyellerine inanma durumları (Özbey vd., 2014); bireylerin becerilerini kullanarak yapabildiklerine ilişkin yargılarının sonucu (Üstüner vd., 2009) ve bireyin herhangi bir durumda istenilen sonucu elde edebilmesi için göstermesi gereken davranışı gösterebilme inancı (Kaufman ve Sawyer, 2004) olarak ifade edilebilir. Öğretmen yetkinliği, öğretmenlerin öğretim ve davranışlarla ilgili inançlarını olumlu yönde etkilemektedir (Cho ve Shim, 2013; Skaalvik ve Skaalvik, 2007). Başarılı sınıflar, öğretim kalitesi ve öğrenci başarısı (Guo vd., 2012; Tucker vd., 2005; Guo vd., 2014; Holzberger vd., 2013), öğrenciler için yıl sonu hedefleri, sınıfta kullanılan olumlu öğretmen politikaları ve uygulamaları, yenilikçi sınıf yöntemleri ile ilişkilendirilmektedir (Caprara vd., 2006).

Okul öncesi öğretmenleri sınıf ortamında davranışları, duyguları ve sözleriyle çocuklara rol model olmaktadır. Bu nedenle erken çocukluk eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin karakter özelliklerinin belirlenmesi, erken çocukluk döneminde yapılacak olan karakter eğitimi çalışmaları için önem arz etmektedir. Öğretmenlerin, erken çocukluk yıllarından itibaren, çocukların deneyimlerini olumlu yönde geliştirmede önemli bir role sahip olduğu ifade edilebilir. Ancak, karakter eğitimi verecek olan okul öncesi öğretmenlerinin, öncelikle karakter eğitimi konusunda yetkinlik sahibi olması ve olumlu bir tutum sergilemesi önem taşımaktadır.

Alanyazında karakter eğitiminin gerçekleştirilmesinde öğretmenler önemli bir etken olarak ele alınmaktadır (Milson ve Mehlig, 2002). Ancak yapılan çalışmalar incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimine yönelik yetkinliklerini belirlemeye yönelik çalışmaların ve ölçme araçlarının sınırlı olduğu ifade edilebilir (Arslan ve Özbey, 2019; Ata ve Şahin, 2020; Özbey vd., 2014). Erken çocukluk eğitimi döneminde karakter eğitimi verecek olan okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimine yönelik yetkinlikleri ve bu yetkinliklere yönelik inançlarını belirleyerek geçerli ve güvenilir ölçek geliştirmek ve literatüre kazandırmak bu çalışmanın amacını ortaya koymaktadır. Bu amaçla, Milson ve Mehlig'in (2002) geliştirdiği, Milson ve Ekşi (2003) tarafından ilköğretim öğretmenleri için Türkçeye uyarlanan Karakter

Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası'nın okul öncesi öğretmenleri için geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır ve aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1-Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası (KEYİS) okul öncesi öğretmenleri için geçerli ölçümler sağlayan bir ölçme aracı mıdır?

2-Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası (KEYİS) okul öncesi öğretmenleri için güvenilir ölçümler sağlayan bir ölçme aracı mıdır?

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli aracılığıyla yürütülmüştür. Tarama modeli, bir grubun spesifik özelliklerini (tutumlar, inançlar, yetenekler ve/veya bilgi gibi) ya da bir grubun belirli bir konu hakkındaki görüşlerini belirlemeyi içermektedir (Fraenkel ve Wallen, 2009).

1.2. Evren ve Örneklem

Örneklemin belirlenmesi sürecinde öncelikli olarak Ağrı İl Milli Eğitim Müdürlüğünden Ağrı il ve ilçe merkezlerinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin sayıları elde edilmiştir. Çalışmanın evreni Ağrı il ve ilçe merkezlerinde görev yapan 587 okul öncesi öğretmeninden oluşmuştur.

Örneklemin belirlenmesinde %95 güven aralığında örneklem hesabı yapılarak çalışmaya en az 233 okul öncesi öğretmenine ulaşılması amaçlanmıştır ve çalışmada 313 okul öncesi öğretmenine ulaşılmıştır. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğretmenler gönüllü katılım formu doldurmuştur. Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	70	22.4
	Kadın	243	77.6
	Total	313	100
Yaş	24 – 29 yaş	252	80.4
	30 – 35 yaş	50	16
	36 yaş ve üzeri	11	3.5
	Total	313	100
Mesleki Kıdem	1 – 3 yıl	261	83.3
	4 – 6 yıl	31	10
	7 yıl ve üzeri	21	6.7
	Total	313	100

1.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada, veri toplama aracı olarak; Milson ve Mehlig'in (2002) geliştirdiği, Milson ve Ekşi (2003) tarafından ilköğretim öğretmenlerine yönelik Türkçeye uyarlaması yapılan "Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası (KEYİS)" kullanılmıştır.

Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası (KEYİS): Ölçme aracı, Milson ve Mehlig'in (2002) geliştirmiş, Milson ve Ekşi (2003) tarafından ilköğretim öğretmenlerine yönelik Türkçeye uyarlama çalışması yapılmıştır; 24 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Alt

boyutlar, Kişisel Öğretim Yeterliliği (KÖY) 12 madde ve Genel Öğretim Yeterliliği (GÖY) 12 maddeden oluşmaktadır. KÖY ve GÖY arasında .648'lik bir korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. İki ölçek arasında orta düzeyde bir korelasyon bulunmaktadır. Bu orta düzeyde korelasyon iki ölçeğin, etkinliğin farklı yönlerini ölçtüğünü de göstermektedir. Her ölçeğin Cronbach iç tutarlılık indeksi KÖY ($\alpha = .8286$) ve GÖY ($\alpha = .6121$) için hesaplanmıştır. Bu değerler ölçeklerin güvenilirliğine ilişkin kabul edilebilir değerlerdir. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında ise, Milson ve Ekşi (2003) KÖY için 0.83, GÖY için 0.62 bulmuştur. Ölçek 5'li likerttir. Madde seçenekleri; Kesinlikle Katılmıyorum (bir puan), Katılmıyorum (iki puan), Kısmen Katılıyorum (üç puan), Katılıyorum (dört puan), Kesinlikle Katılıyorum (beş puan) şeklindedir. Ölçekten alınabilecek minimum puan 24, maksimum puan 120, ve ortalama puan ise 72'dir. Ölçekte ters maddeler yer almaktadır.

1.3.1. Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası'nın (KEYİS) Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik Uyarlanması

Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası'nın (KEYİS) okul öncesi öğretmenlerine yönelik uyarlama çalışmasında anlam kayıplarının olup olmadığını belirlemek için Türkçe Eğitimi alanında doktora derecesi olan bir uzmandan görüş alınmıştır. Gelen dönütler sonrasında ölçek maddeleri düzenlenmiştir. Maddelerin okul öncesi eğitimi alanına uygunluğunu belirleyebilmek adına kapsam geçerliği yapılmıştır. Kapsam geçerliği bir bütün olarak ölçeğin ve ölçekteki her bir maddenin amaca ne derece hizmet ettiğinin belirlenmesi olarak ifade edilebilir (Tavşancıl, 2002). Maddelerin uygunluğu için okul öncesi eğitimi alanında 5 uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Okul Öncesi Eğitimi alanındaki uzmanlardan ölçek formundaki maddelerin okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimi konusundaki yetkinliğini ölçme açısından uygunluğunu “uygun, uygun değil, düzeltilebilir” şeklinde değerlendirmeleri istenmiştir. Uzmanlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda, ölçek ifadelerinde uygun düzenleme ve değişiklikler yapılmıştır. Uzmanlar 22 maddede görüş birliği, 2 maddede görüş ayrılığında bulunmuştur. Görüş ayrılığı maddelerdeki anlatım bozukluklarına ilişkin dönütlerdir. Uzman görüşlerinin birbiri ile tutarlılığını belirlemek için uzmanlar arası güvenirlilik katsayısına bakılmıştır. Güvenirlilik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği uyuşum yüzdesi kullanılmıştır ve sonuç .98 bulunmuştur. Uyuşum yüzdesinin .70'in üzerinde çıkması, ölçeğin araştırma için güvenilir olduğunu göstermektedir (Miles ve Huberman, 1994). Elde edilen sonuçlara göre ölçek maddeleri yeniden düzenlenmiş, ölçek güvenirlilik çalışmasının yapılması için hazır hale getirilmiştir.

1.4. Verilerin Toplanması

Son hali verilen ölçek formu okul öncesi öğretmenlerine 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz döneminde COVID-19 salgını nedeni ile online olarak uygulanmıştır. Çalışmanın etik kurul izni alındıktan sonra Ağrı İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınarak, etik kurul izni, MEB izni ve gönüllü katılım onam formu ile birlikte forma eklenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyenler, gönüllü katılım onam formunu okuyarak formda “*gönüllü katılıyorum*” butonunu işaretlemişlerdir.

1.4.1. Verilerin Analizi: Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası'nın (KEYİS) geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları

Verilerin analizinde, okul öncesi öğretmenlerinin kişisel bilgilerine ilişkin dağılımlar frekans ve yüzde değerleri olarak verilmiştir. Ölçme aracının güvenilirlik çalışması için doğrulayıcı faktör analizleri ve iç tutarlık güvenilirliği analizleri yapılmıştır.

Çalışma, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunca incelenmiş olup 08.09.2021 tarih ve 198 sayılı karar ile söz konusu araştırmaya izin verilmiştir.

2. Bulgular

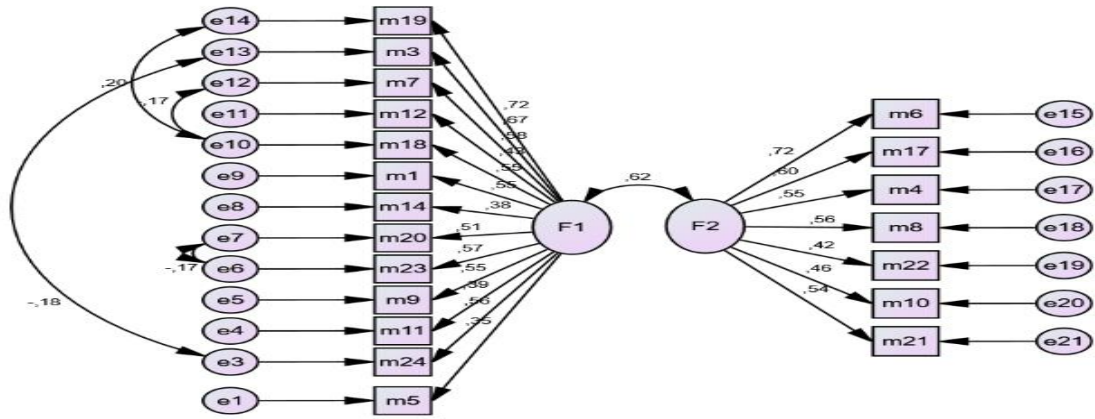
2.1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

İstatistik paket programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Çalışmanın analiz sürecinde, modelin uyumunu gösteren birden fazla uyum indeksi kontrol edilmiştir. Bentler ve Bonett'e (1980) göre, NNFI değerinin .95'ten büyük olması gerekmektedir. RMSEA indeksinin .05 altında olmasının uyum düzeyinin iyi olduğunu .08'e kadar olmasının uyum düzeyinin kabul edilebilir olduğunu; .10'a kadar olmasının da veri setinin modele uyumunu göstermektedir (Browne ve Cudeck, 1993). GFI değerinin .90'dan yüksek olmasının model uyumunu destekleyen göstergelerden biri olduğunu belirtmektedir. Ayrıca RMR değerinin .08 ya da .08'den küçük olması, CFI değerinin .95'ten büyük olması model uyumunun iyi olduğunu gösteren indekslerdendir (Hu ve Bentler, 1999).

Ölçeğin iki faktörlü yapısına ait yapı geçerliliği ve uyum iyiliği indekslerini belirlemek amacıyla DFA yapılmıştır. Önerilen modifikasyonlar yapılmadan önce elde edilen uyum indeksleri şu şekildedir: [CMIN/DF=2.014 (p=,000); GFI= 0.900; RMSEA=0.057; SRMR= 0.0554; CFI= 0.881] şeklinde elde edilmiştir.

Uyum iyiliği için, sınanan faktör yapısının verilerle daha iyi uyum sağlaması için modifikasyon indeksleri incelenmiştir. Modifikasyon önerilerine bakıldığında M6 ve M7; M3 ve M13; M10 ve M12; M10 ve M14 maddeleri arasında dört modifikasyon önerisi bulunmaktadır. Maddelerin kuramsal çerçevesi incelendiğinde maddeler arasında bir ilişkinin olabileceği sonucuna varılarak gerekli modifikasyon işlemleri yapılmıştır. Ölçeğe ait uygun model Şekil 1'de verilmiştir:

Şekil 1. Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası'na (KEYİS) İlişkin Path Diagramı ve Faktör Yükleri

Tablo 2'de Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası'na (KEYİS) ait uyum indeksleri ve referans değerleri verilmiştir:

Tablo 2: Hesaplanan Uyum İndeksleri ve Referans Değerleri

Uyum Kriteri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Hesaplanan Uyum	Sonuç
CMIN/SD	$0 \leq \chi^2/sd < 2$	$2 \leq \chi^2/sd \leq 3$	1.855	İyi uyum
RMSEA	$0 < RMSEA < .05$	$.05 \leq RMSEA \leq .10$	.052	Kabul edilebilir uyum
RMR	$0 \leq SRMR < .05$	$.05 \leq SRMR \leq .10$	.0534	Kabul edilebilir uyum
GFI	$.95 \leq GFI \leq 1.00$	$.90 \leq GFI \leq .95$	.911	Kabul edilebilir uyum
AGFI	$90 \leq AGFI \leq 1.00$	$.85 \leq AGFI \leq .90$	.887	Kabul edilebilir uyum
CFI	$.95 \leq CFI \leq 1.00$	$.90 \leq CFI \leq .95$	.902	Kabul edilebilir uyum

2.2. Güvenirlik

DFA sonrası ölçeğin son halinde yer alan maddeler Faktör1, Kişisel Öğretim Yeterliliği (KÖY) için M19, M3, M7, M12, M18, M1, M14, M20, M23, M9, M11, M24, M15 ve M5; Faktör2, Genel Öğretim Yeterliliği (GÖY) için M6, M17, M4, M8, M22, M10 ve M21 şeklindedir.

Faktör1, Kişisel Öğretim Yeterliliği (KÖY) ve Faktör2 Genel Öğretim Yeterliliği (GÖY) ve ölçeğin geneline ait güvenirlik bulguları Tablo 3'te verilmiştir:

Tablo 3: Faktör1, Faktör2 ve Ölçeğin Geneline Ait Güvenirlilik Sonuçları

Faktörler	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı(α)	Güvenirlilik Düzeyi
Faktör 1- KÖY	14	.796	Oldukça güvenilir
Faktör 2- GÖY	7	.723	Oldukça güvenilir
Genel Ölçek	21	.832	Yüksek derecede güvenilir

Cronbach Alpha katsayıları incelendiğinde Kişisel Öğretim Yeterliliği (KÖY) için .796; Genel Öğretim Yeterliliği (GÖY) için .723 ve ölçek geneli için .832 olarak hesaplanmıştır. Karagöz'e (2019) göre ölçeğin α değeri .60 ile .80 arasında ise oldukça güvenilir, .80 ve üzeri ise yüksek derecede güvenilir olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu sebeple ölçeğin hem faktörler düzeyinde hem de genel olarak güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

3. Sonuç ve Öneriler

Çalışma sonucunda, Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası'nın (KEYİS) okul öncesi öğretmenlerine yönelik, 21 madde ve 2 alt boyuttan oluşan geçerli ve güvenilir Likert tipi bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir. KEYİS'in yapısal geçerliğini test etmek amacıyla yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçlarına göre, ölçme aracının orijinalinde olduğu gibi iki boyutlu bir yapıyı desteklediği görülmüştür. Çalışmada ölçeğin 2 faktörlü yapısı korunmuş ancak DFA sonucunda madde sayısı 24'ten 21'e düşmüştür. Ölçeğin asıl formunda bulunan M2, M13 ve M16 ölçekten çıkarılmıştır. Yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda elde edilen yapının güvenirlilik boyutu Cronbach Alpha ile incelenmiştir. Cronbach Alpha katsayıları Faktör 1 Kişisel Öğretim Yeterliliği (KÖY) için .796; Faktör 2 Genel Öğretim Yeterliliği (GÖY) için .723 ve ölçek geneli için .832 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda ölçeğin hem alt boyutlarının hem de genelinin güvenilir olduğu ifade edilebilir (Büyüköztürk, 2007; Tabachnick ve Fidell, 2006).

Ölçek okul öncesi öğretmenlerine uyarlanmış formu 21 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar 14 maddeden oluşan Kişisel Öğretim Yeterliliği (KÖY) ve 7 maddeden oluşan Genel Öğretim Yeterliliği (GÖY)'dir. Ölçek 5'li likert tipidir. Madde seçenekleri 1- Kesinlikle Katılmıyorum (1 puan), 2- Katılmıyorum (2 puan), 3- Kısmen Katılıyorum (3 puan), 4- Katılıyorum (4 puan), 5- Kesinlikle Katılıyorum (5 puan) şeklinde işaretlenmektedir ve puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 105, en düşük puan ise 21'dir. Ölçekte ters maddeler yer almaktadır. İki faktörün beraber değerlendirilmesi ile toplam puan hesaplanmaktadır.

Alanyazına göre karakter eğitiminin gerçekleştirilmesinde öğretmenler önemli bir etkiye sahiptir (Milson ve Mehlig, 2002). Karakter eğitiminin etkili olabilmesi için öğretmenlerin mutlaka çocukların karakterlerini etkileme yeteneklerine inanması ve eğitim ortamı dışından gelebilecek olan olumsuz etkilerle baş edebilme yeteneğine sahip olması gerekmektedir (Milson ve Ekşi, 2003). Arslan ve Özbey (2019) çalışmalarında öğretmenlerin karakter eğitimi yetkinlik inançları ile yaratıcılık düzeyleri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkisini incelemişlerdir. Ata ve Şahin (2020), okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimi yetkinlik inanç düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Özbey, Türkoğlu ve Büyüktanır-Buldur (2014), çalışmalarında okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimine ilişkin yetkinlik inançlarının; öğretmenlerin mesleği tercih etme nedenleri, mezun oldukları okul türü, yaşları, kıdemleri, çocuk sevme düzeyleri ve sınıflarındaki çocukların sosyo-ekonomik arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Ancak yapılan çalışmalar incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimine yönelik

yetkinliklerini belirleyen çalışmaların ve ölçme araçlarının sınırlı olduğu ifade edilebilir. Yapılan bu çalışmada Ölçeğin Cronbach Alpha katsayıları incelendiğinde Kişisel Öğretim Yeterliliği (KÖY) için .796; Genel Öğretim Yeterliliği (GÖY) için .723 ve ölçek geneli için .832 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin α değeri .60 ile .80 arasında ise oldukça güvenilir, .80 ve üzeri ise yüksek derecede güvenilir olduğu şeklinde yorumlanabilir (Karagöz, 2019). Bu sebeple ölçeğin hem faktörler düzeyinde hem de genel olarak güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir. Bu nedenle Karakter Eğitimi Yetkinlik İnancı Skalası (KEYİS) okul öncesi öğretmenlerine yönelik ölçme aracı eksikliğinin giderilmesi bakımından önemli görülmektedir. Çalışmanın okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimi yetkinlik inançları konusunda yapılacak yeni çalışmalara ışık tutarak alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Arslan, K. ve Özbey, S. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimi yetkinlik inançları üzerine bir inceleme. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 106-119.
- Ata, E. B. (2020). *Okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimi hakkındaki görüşleri ile karakter eğitimi yetkinliği arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ata, E. B. ve Şahin, Ç. (2020). Okul öncesi öğretmenlerin karakter eğitimi yetkinlik inançlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 590-603.
- Atıcı, M. (2001). Öğretmen yetkinliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 26(26), 195-209.
- Balat, G. U. (Ed.). (2012). *Okul öncesinde değerler eğitimi ve etkinlik örnekleri*. Ankara: Pegem.
- Bentler, P. M. & Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological bulletin*, 88(3), 588.
- Berkowitz, M. W. (2002). The science of character education. *Bringing in a new era in character education*, 508, 43-63.
- Berkowitz, M. W. & Bier, M. (2005). Character education. *Children's needs III: Development, prevention, and intervention*, 15-27.
- Browne, M. W. & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen & J. S. Long (Eds.). *Testing structural equation models* (136–162). Newbury Park, CA: Sage.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (8. Baskı). Ankara: Pegem.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P. & Malone, P. S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of School Psychology*, 44, 473-490.
- Cevizci, A. (2017). *Felsefe sözlüğü* (6. baskı). Ankara: Say.
- Cho, Y. & Shim, S. S. (2013). Predicting teachers' achievement goals for teaching: The role of perceived school goal structure and teachers' sense of efficacy. *Teaching and Teacher Education*, 32, 12-21.

- Flay, B. R., Allred, C. G. & Ordway, N. (2001). Effects of the positive action program on achievement and discipline: two matched-control comparisons. *Prevention Science*, 2(2), 71-89.
- Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education* (7th ed.). Boston: McGraw Hill Higher Education.
- Guo, Y., Connor, C. M., Yang, Y., Roehrig, A. D. & Morrison, F. J. (2012). The effects of teacher qualification, teacher self-efficacy, and classroom practices on fifth graders' literacy outcomes. *The Elementary School Journal*, 113, 3-24.
- Guo, Y., Dynia, J. M., Pelatti, C. Y. & Justice, L. M. (2014). Self-efficacy of early childhood special education teachers: Links to classroom quality and children's learning for children with language impairment. *Teaching and Teacher Education*, 39, 12-21.
- Higgins, A., D'Alessandro., & Power, F. C. (2005). Character psychology and character education. Daniel K. Lapsey ve F. ClarkPower (Eds.), *Character, responsibility and moral self* in (pp. 101-120). University of Notre Dame Press.
- Hoge, J. D. (2002). Character education, citizenship education, and the social studies. *The Social Studies*, 93(3), 103-108.
- Holzberger, D., Philipp, A. & Kunter, M. (2013). How teachers' self-efficacy is related to instructional quality: A longitudinal analysis. *Journal of Educational Psychology*, 105, 774-786.
- Hu, L.-T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55.
- Johnson, A. P. (2006). *Making connections in elementary and middle school studies*. USA: Sage.
- Josephson, M. (2014). *The six pillars of character* [Online blog]. Los Angeles, CA: Josephson Institute.
- Karagöz, Y. (2019). *SPSS 23 ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel.
- Kaufman, S. E. & Sawyer, B. E. (2004). Primary-grade teachers' self-efficacy beliefs, attitudes: toward teaching and discipline and teaching practice priorities in relation to the responsive classroom approach. *The Elementary School Journal*, 104(4), 321-341.
- Kiger, D. (2000). The tribes process TLC: A preliminary evaluation of classroom implementation and impact on student achievement. *Education*, 120, 586-92.
- Lickona, T. (1993). The return of character education. *Educational Leadership*, 51(3), 6-11.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Milson, A. J. & Ekşi, H. (2003). Towards a measurement tool in the sense of competence subject of teachers in character education: Character education competence belief scale (KEYIS) and Turkish adaptation study. *Journal of Values Education*, 1(4), 99-130.
- Milson, A. J. & Mehlig, L. M. (2002). Elementary school teachers' sense of efficacy for character education. *The Journal of Educational Research*, 96(1), 47-53.

- Özbey, S., Türkoğlu, D., ve Buldur, A. B. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimi yetkinlik inançlarının öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri ve bazı değişkenler ile ilişkisinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(27), 323-344.
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2007). Dimensions of teacher self-efficacy and relations with strain factors, perceived collective teacher efficacy and teacher burnout. *Journal of Educational Psychology*, 99, 611-625.
- Sunal, C. S. & Haas, M. E. (2003). *Social studies for the elementary and middle grades: A constructivist approach*. USA: Pearson.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2006). *Using multivariate statistics*. Boston, MA: Pearson Education.
- Tavşancıl E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. (1. Baskı). Ankara: Nobel.
- Tucker, C. M., Porter, T., Reinke, W. M., Herman, K. C., Ivery, P. D., Mack, C. E. & Jackson, E. S. (2005). Promoting teacher efficacy for working with culturally diverse students. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 50(1), 29-34.
- Twemlow, S. W., Fonagy, P., Sacco, F. C., Gies, M. L., Evans, R., & Ewbank, R. (2001). Creating a peaceful school learning environment: A controlled study of an elementary school intervention to reduce violence. *American Journal of Psychiatry*, 158(5), 808-810.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin özyeterlik algıları (secondary school teachers' self-efficacy beliefs). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 1-16.

Extended Abstract

Character can be expressed as a set of psychological characteristics that affect the tendency to act morally and personal skills in this sense (Berkowitz, 2002). Character education aims to consciously provide the individual with the desired qualities or characteristics to raise a good individual (Hoge, 2002). Socio-moral reasoning, problem-solving abilities, prosocial behavior and attitudes, emotional competence, academic success, character knowledge, commitment to school, general behavior, personal morality, relationships, communicative competence, and attitudes toward teachers can be acquired by children through character education (Berkowitz & Bier, 2005).

Teachers' role is of great importance in character education. Because, like other educational activities, character education is carried out by teachers. It is important for teachers to be sensitive to ethical values, to have ethical values and to reflect these values in their behavior, and for teachers' character traits to ensure a healthy character development of individuals starting from early childhood. Children take their teachers as role models during this period. For this reason, the fact that teachers are competent and sufficient in teaching values to children can also affect the quality and permanence of the character education to be given (Milson & Ekşi, 2003).

Preschool teachers become role models for children with their emotions, words, and behaviors in the classroom environment. For this reason, determining the character characteristics of teachers working in preschool education institutions is important for character education studies to be carried out in the preschool period. It can be said that teachers have an

important role in improving children's experiences positively, starting from the pre-school period. However, pre-school teachers who will provide character education must first be competent in character education and have a positive attitude. The purpose of this study is to develop a valid and reliable scale by determining the character education competencies of preschool teachers who will provide character education in the early childhood education period and their beliefs about these competencies and to introduce them into the literature.

The study was carried out through the descriptive survey model, one of the quantitative research methods. In the process of determining the sample, the number of preschool teachers working in Ağrı province and district centers was obtained first from the Ağrı Provincial Directorate of National Education. The population of the study consists of 587 preschool teachers working in Ağrı provincial and district centers. In determining the sample, it aimed to reach at least 233 preschool teachers in the study by making a sample calculation within the 95% confidence interval, and 313 preschool teachers were reached.

In the study, as a data collection tool; the "Character Education Competence Belief Scale (KEYİS)", developed by Milson and Mehlig (2002) and adapted into Turkish by Milson and Ekşi (2003) for primary school teachers, was used. The scale was applied to preschool teachers online in the fall semester of the 2021-2022 academic year due to the COVID-19 pandemic.

In the analysis of the data, distributions regarding the personal information of preschool teachers are given as frequency and percentage values. For the reliability study of the measurement tool, confirmatory factor analyses and internal consistency reliability analyses were conducted. During the analysis process of the study, more than one fit index showing the fit of the model was checked. For the goodness of fit, modification indices were examined to ensure that the controlled factor structure better fit the data. Looking at the modification suggestions, M6 and M7; M3 and M13; and M10 and M12; There are four modification proposals between articles M10 and M14. When the theoretical framework of the items was examined, it was concluded that there might be a relationship between the items, and the necessary modifications were made.

As a result of the study, it was determined that the Character Education Competence Belief Scale (KEYİS) is a valid and reliable Likert-type measurement tool for preschool teachers, consisting of 21 items and 2 sub-dimensions. According to the results of Confirmatory Factor Analysis (CFA) conducted to test the structural validity of KEYİS, it was seen that the measurement tool supports a two-dimensional structure as in the original. In the study, the 2-factor structure of the scale was preserved, but as a result of CFA, the number of items decreased from 24 to 21. M2, M13, and M16, which were in the original form of the scale, were removed from the scale. The reliability dimension of the structure obtained from the Confirmatory Factor Analysis (CFA) was examined with Cronbach Alpha. Cronbach Alpha coefficients were .796 for Factor 1 Personal Teaching Efficacy (PTE); Factor 2 was calculated as .723 for General Teaching Efficacy (GÖY) and .832 for the overall scale. In line with the findings, it can be stated that both the sub-dimensions and the general scale are reliable (Büyüköztürk, 2007; Tabachnick & Fidell, 2006).

